



### *Mirada*

Deambulava perdut, sí, era jove i estava ebrí de passions i d'idees. El cap em bullia però no sabia mostrar allò que tu, amb els teus pinzells o la teva literatura, aconseguies transmetre.

Costa fer camí quan fa pujada, el vent bufa de cara i els ulls se t'omplen de pols. Per a tu el camí era de baixada i tots els vents et bufaven a favor: els diners, l'habilitat, la inspiració. És cert que tant tu com jo vam perdre la mare aviat, però l'herència va ser ben diferent: jo en vaig heretar pobresa i una salut feble; tu tota riquesa.

No es pot dir que no ho intentés. Vaig provar-ho primer com a pintor. Ja ho saps, a mi em va venir de menys d'un pam... La recordes aquella anècdota? Com vam riure quan us vaig dir que, en aquella exposició del Museu Martorell, m'havia vingut de menys d'un pam de no vendre el meu quadre: just s'havia venut el del costat.

Em vaig mal guanyar la vida, finalment, com a gravador. Vaig estar afortunat en poder entrar a treballar al taller parisenc del mestre Vierge. En aquells dies, semblava que per fi el camí deixava de fer pujada, però va ser un altre somni del qual vaig despertar de cop, quan el mestre va tenir aquell vessament cerebral sobtat i vam haver de plegar tots. Es va acabar la bohèmia de París i vaig tornar a Barcelona.

Va ser aleshores quan vaig fer sort: et vaig conèixer a tu, Santiago. I també els altres de la colla dels Lleons i els Cendrosos, com ens fèiem dir. Jo hagués volgut ser Lleó, com tu, el Casas i l'Utrillo, però era un dels Cendrosos, junt amb el Clarasó. Un cendrós de vida gris.

Gràcies a tu vaig retrobar el somni i vaig tornar a París aquell llunyà 1889. Vam

compartir espai i aventures fins que vaig marxar a viure a les afores. Com un àngel de la guarda, vas aparèixer de nou, tres anys després, i em vas tornar a acollir, molt malalt ja, a la teva casa de Montmatre. Mesos més tard, esperant que el clima benigne i la primavera em revifessin, em vas fer portar a Sitges. Aquí em vaig quedar per sempre.

Recordes la creu alsaciana que vam comprar en aquell antiquari de París? L'han restaurada i encara m'acompanya, com va ser el teu desig, i no saps com t'ho agraeixo. Separar de la teva col·lecció del Cau Ferrat aquell ferro vell va ser un gest d'autèntica amistat. Sé que tu l'estimaves tant com m'estimaves a mi. La seva forja em va enamorar des del primer dia. La vaig plantar al pati de Montmatre i la vaig cuidar com a una donzella.

Ara és ella la que vetlla per mi, aquí al cementiri de sant Sebastià. Quan veig passar de llarg de la nostra creu la gent que ve a admirar les escultures d'en Llimona, en Marès o en Jou, t'haig de confessar que m'entristeix. Seria una peça admirada si fos al museu, però aquí és una creu més. Ningú no la mira.

Com jo, ella viu entre els morts en l'anonimat. Però jo tinc nom al Cau d'en Santiago Rusiñol. En Ramon Canudas va existir i existeix encara. Tu em vas mirar com ningú m'havia mirat. Vas donar cos al meu malaurat cos i ànima a la meva dissortada ànima.

Per a tothom he nascut, he viscut i he mort a partir de la teva mirada. No existia abans que tu hem pintessis aquell hivern a París, pàl·lid i tremolós davant d'una estufa que per més que escalfés la cambra, no aconseguia ni tan sols entebionar-me. Tampoc aquella manta grisa com la meva presència. La teva mirada em va fer un malalt etern.

I quan tot jo defallia en una habitació d'aquella fonda de la Blanca Subur, encara em vas tornar a mirar. T'haig d'agrair que, malgrat l'aspecte macilent pel decés ja proper, em pintessis ben mudat i amb aquell mocador al coll que em dona un aire, per fi, de Lleó (ja saps, no me'n puc estar de riure de mi mateix!).

A pesar de les nostres morts, Santiago, la teva mirada m'acomboia encara. Sense la teva mirada seguiria perdut. Amb la teva mirada, m'he trobat.

Maite Sastre i Alsina